

System szkolnictwa w Bułgarii to edukacja na poziomie podstawowym, średnim i wyższym. System żłobków, przedszkoli, szkół i uniwersytetów jest dobrze rozwinięty. W Bułgarii dzieci w wieku od 7 (na życzenie rodziców 6) do 16 podlegają obowiązkowi szkolnemu. Większość uczniów uczęszcza do szkół publicznych, które są bezpośrednio nadzorowane i prowadzone przez władze publiczne i finansowane przez państwo.

Administracja oświatowa jest podzielona na cztery szczeble: krajowy, regionalny, gminny i szkolny. Ministerstwo Edukacji i Nauki określa i realizuje krajową politykę edukacyjną oraz planuje i organizuje działania związane z rozwojem edukacji, przygotowując długofalowe programy i projekty wdrożeniowe. Organy gminne odpowiedzialne za edukację, które należą do struktury krajowej, uczestniczą w realizacji gminnej polityki edukacyjnej i odpowiadają m.in. za kształcenie obowiązkowe uczniów w wieku do 16 lat, edukację przedszkolną i finansowanie. Autonomia szkół została w ostatnich latach znacznie rozszerzona. Zadaniem organów administracyjnych szkół, którymi są rada pedagogiczna, zarząd i dyrektorzy szkół, jest zadbanie o to, by szkoła spełniała niezbędne wymogi w zakresie dydaktyki, organizacji, metodyki, administracji i zarządzania. Przeprowadzaniem inspekcji w szkołach i opracowywaniem ich wyników zajmują się odpowiednie władze, tj. Ministerstwo Edukacji i Nauki, inspektoraty regionalne, dyrektorzy szkół i ich asystenci.

Dzieci poniżej 3-go roku życia mogą korzystać z częściowej bądź całodziennej opieki w żłobkach. Dostępna jest też opieka prywatnych opiekunek dla dzieci. Edukacja przedszkolna obejmuje dzieci w wieku od 3 do 6 lub 7 lat. Większość przedszkoli to placówki publiczne, ale powstaje coraz więcej prywatnych, szczególnie w większych miastach. Posyłanie dziecka do przedszkola nie jest obowiązkowe, ale jest częsta praktyka. Przedszkola prowadzą gminy. W przedszkolach obowiązkowo płaci się wpisowe, przy czym jest ono znacznie niższe w przypadku rodzin o niskich dochodach. System edukacji obejmuje podstawowy (8 klas) i średni (4 klasy) poziom szkolnictwa o profilu ogólnym lub zawodowym. Etapy kształcenia obowiązkowego:

- Szkoła podstawowa - 6/7-9/10 lat
- Progimnazia (ogólnokształcąca szkoła średnia I stopnia) - 10/11-14/15 lat
- Szkoły/klasy techniczne/zawodowe - 10/11-13/14 lat
- Szkoły techniczne/zawodowe, Technika (różne rodzaje szkół średnich II stopnia) - 14/15-17/18 lat

Rok szkolny obejmuje 160 dni w szkołach podstawowych i 170 dni w szkołach średnich I stopnia. Zajęcia (minimum 22 lekcje trwające 35 minut na początku kształcenia w szkole podstawowej i 40-45 minut na innych poziomach) są prowadzone przez pięć dni w tygodniu. Minimalny roczny wymiar zajęć dydaktycznych wynosi 470 lub 528 godzin zegarowych w szkole podstawowej i od 765 do 867 w szkole średniej I stopnia.

Wiedzę i umiejętności uczniów ocenia się przez cały rok szkolny (w formie sprawdzianów ustnych, pisemnych, praktycznych i innych). Osiągnięcia uczniów oceniane są w 6-cio stopniowej skali (gdzie 6-ka jest najwyższym wynikiem). Ocena jest przeprowadzana regularnie przez nauczyciela i we współpracy z organami administracji państwowej. Uczniowie nie powtarzają I klasy. Na zakończenie nauki w IV klasie uczniowie otrzymują świadectwo ukończenia szkoły podstawowej i automatycznie przechodzą do szkoły średniej I stopnia. Po ukończeniu VIII klasy z pozytywnymi ocenami (na tym etapie nie przeprowadza się egzaminu końcowego) otrzymują świadectwo ukończenia kształcenia elementarnego, które uprawnia do podjęcia nauki w szkole średniej II stopnia. Kształcenie w szkołach/klasach technicznych/zawodowych kończy się egzaminami zawodowymi, prowadzonymi do

świadczenia kwalifikacji zawodowych na niższym poziomie.

Szkolnictwo średnie II stopnia i policealne:

- Szkoły średnie ogólnokształcące z oddziałami profilowanymi - 14/15-17/18 lat (4/5 lat)
- Średnie szkoły techniczne/zawodowe - 15-17 lat (3 lata)
- Technika - 14-18 lat (4/5 lat)

W Bułgarii kształcenie na poziomie średnim jest bezpłatne we wszystkich szkołach z wyjątkiem prywatnych. Przyjęcie do szkoły na tym poziomie wymaga na ogół jedynie świadectwa ukończenia kształcenia obowiązkowego, ale szkoły profilowane (np. szkoły językowe lub techniczne) przeprowadzają egzaminy wstępne, których zakres jest uzależniony od rodzaju szkoły. Szkolnictwo wyższe dostępne jest po ukończeniu szkoły średniej. Uniwersytety, Wyższe Szkoły Specjalistyczne i Kolegia są placówkami państwowymi lub prywatnymi.

Bardziej szczegółowe informacje o systemach edukacji w Europie można znaleźć w prowadzonej przez EURYDICE bazie danych EURYBASE (<http://www.eurydice.org>).

Źródło: www.eurydice.org